

Előfizetési árak:

Helyben:
Egész évre 6 korona
Félévre 3 „
Vidékre:
Egész évre 12 korona.
Félévre 6 „
Egyes szám ára 1 kr.
(2 fillér.)

DEBRECZENI FRISS UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik:
mindennap
hétfőn és ünnep után
való napon is.
Hirdetések díjszabás
szerint.
Egyes szám ára 1 kr.
(2 fillér.)

Szerkesztőség: Kossuth-utca 18. szám.
Telefon 189. szám.
A lap szellemi részét illető közlemények ide küldendők.

Főszerkesztő:
SAS EDE.

Felolvasó szerkesztő:
HARSÁNYI SÁNDOR.

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 18. szám.
Telefon 139. szám.
Előfizetések, hirdetések és reklámközlemények itt vétetnek fel.

Bucsuztató

Per Flórián fölött.

Írta: **Sas Ede.**

Debreczen, november 29.

Per Flórián, a kit ma a nagyváradi katonai kórházból a szokásos diszszel eltemettek, hitted volna-e, hogy belőled oly nevezetes ember váljék? Láttam a temetésedet: diszes volt és imponáló; még imponálóbb és meghatóbb, mint a vidámabb katonai parádék. Elöl ment a zenekar. utánna a gyászkoesi vitte koporsódat. Majd ismét egy szakasz katona lépdelt. Sőt tiszt urak is kirkultak utolsó utadra. És tompán pengett a dob és nesztelenül hullott a gyászmenetre az ég megfagyott könnye, a hó. S a koporsód után ott lépdelt apád, anyád; megrokkant szumános oláh atyafiak, a kiknek nagyszomorúságukban alighanem vigasz gyanánt öltött eszükbe, hogy mégis szép, hogy az ő fiukat halálában ilyen tisztesség éri. Ha odabaza marad falujában, jámbor parasztnak, soha elnem éri, hogy őt katonazenével temessék. Pedig ők csak a temetésedet látták s nem olvasták, mi mindent irnak felőled az ujságok. Minden lap tele van a Per Flórián nevével. Csaknem azt érte el a martyrságával, amit egy zsoké egy diadalmas versenyben, hogy az egész sajtó foglalkozik vele. Ismétlem, ha odabaza hetven esztendő korodig töröd a göröngyöt, el nem éred mindezt a dicsőséget. Ilyen formán hát még köszönettel is tartozhatnak a Magyar szakaszvezető ur puskatúsának, a mely a te vértanu halálotat okozta, Per Flórián!

A halottakról vagy jót, vagy semmit, mondja a kegyes példabeszéd. Amit azonban úgy is szokás módosítani, hogy a halottakról semmit vagy igazat. Ha az igazat el akarjuk mondani rólad, Per Flórián, úgy aperte ki kell mondanunk, hogy buta voltál, — ez okozta a halálotat.

Lettél volna csak katonai lángész, ment volna egyszerre a fejedbe, hogy kell jobbra-balra igazodni, hogy hívják a fegyver négy alkatrészét: ma is élsz s ha Isten segít, jövőre tán már te pofozod vissza a buta bundásokat. De te ostoba ficzko voltál és Magyar szakaszvezető ur — támaszkodva a sok száz éves kaszárnyai hagyományokra, úgy okoskodott, hogy a butaság ellen egy orvosság van: a *puskatus*. Sok butaság ellen sok puskatus. Az orvosságot hát alkalmazni kezdte s igazán oly bőkezűen adta be neked, hogy csuda, hogy nem lett belőled zseni — ha már az ütlegtől okosodik az ember. (Már pedig úgy kell lenni, hogy okosodik, másképp mért alkalmaznák a metódust a katonai, sőt czivil-oktatásban?) De te nem bírtad ki a tanítást s kék és fekete foltokkal elborított testtel kerülél a kórházba, a hol pár óra alatt kiszenvetél. Mest mártul vagy mindenben és megbocsátasz talán a szakaszvezető urnak is, a kit pedig halálos ágyadon megátkoztál s a ki azzal a bucsuztatóval küldött utadra: Ha megdöglik, hát megdöglik.

Per Flórián, meg lehetsz nyugodva, mert a halálot nem marad megbosztatlanul. A tisztikar épen nem vállal szolidaritást a Magyar szakaszvezető ur bucsuztatójával; nem tér egyszerűen napirendre a te szomorú halálot felett. A tisztikar — s azt minden irónia nélkül mondom — humanus szellemű és távol áll tőle minden brutalitás. Épen azért nincs igaza annak a fővárosi ujságnak, mely irván az esetről, azt mondja, hogy bűnös ez esetben az ezred, a századparancsnok s az egész tisztikar. Mert — így folytatja a pesti ujság — kötelességük lett volna a kezeikre bizott legénység helyzetét ismerni, a században történt dolgokat számon tartani.

Hát én nem is a tisztikarban, de feljebb keresem a bűnöst. És megtalálom abban az egész szellemben, a mi a kaszárnya falain belül ural-

kodik. Ez a szellem azt mondja, hogy a hadseregnek legolcsóbb anyagja — az ember.

A ruha sok pénzébe van a kincstárnak; egy ló egészségére sokkal nagyobb gondot fordítanak, mint egy ember egészségére. Ha a ló beteg: nyomban gondos ápolás alá kerül; ha az ember bsteget: mindjárt gyanuba veszik, hogy csak *szimulál*. A katonai kórházba nem könnyű bejutni — ugyancsak elővegye a nyavalya az embert, ha ott ágyat akar kapni. S ez a szellem, mely felülről, a hadügyminiszteriumból terjed lefelé s mely öröklött tradíciókból táplálkozik, ez az oka, hogy oly keményen bánnak az emberanyaggal. Igaz, hogy sok tökkel ütött paraszt fiu kerül a kaszárnya udvarába, a ki az Ur anyagát kiveszi a türelméből; de azért még is sokaljuk egy kissé az öngyilkosságokat, a melyek összel, az *ujonczképzés* idején előfordulnak. Lehet, hogy Per Flórián is öngyilkos lesz, ha a szakaszvezetője hamarabb agyon nem veri.

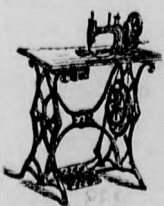
S kérjük, mi az oka, hogy a szegény, megkínzott legények nem merik panaszra nyitni a szájukat? Inkább türik a hóhérjaik kegyetlenkedését. En tudom, hogy a szerencsétlen Per Flórián egy társa pár nappal a halála előtt észrevette, hogy a megkínzott baka teste csupa kék és fekete folt. Per Flórián rimánkodva kérte, hogy a világetrt se szóljon felőle, mert jaj lesz akkor neki! S ez általános vélemény katonáknál, hogy *jaj a panaszkodónak!* Mert a baka mindjárt gyanus, ha a sarzsi ellen árulkodik. Mintha a szabályzat magával hozná, hogy csak az alacsonyabb rangunak eo ipso nem lehet igaza a felebbvalójával szemben. A Per Flórián esetében sem tudta a tisztikar a garázdálkodást, mert az a boldogtalan nem mert panaszkodni. Miért? Mert katonáknál a verebek is csiripolják, hogy az járja meg, a ki panaszkodik. Az altiszt ur annál kegyetlenebbül kitölti rajta a mérget.

Mert a vizsgálat ritkán deríti ki, hogy *az alantosnak van igaza*. Az alantos türiön és szenvedjen némán. Hiszen csak ember — és nem kincstári ló!

Hát ez egy olyan szellem a katonáknál, a miről nem tehet a tisztikar. Ez általános, meggyökeresedett, átöröklött szellem, amin változtatni kellene. Nem elég az üdvösségre, hogy akkor keresik a bűnöst, a mikor egyegy nagyon is nyilvánvaló brutálitás derül napvilágra. Általános, humanusabb, *felvilágosodottabb* szellemet kell bevinni az egész hadseregbe. Azon kell iparkodni, hogy a katona *ember* is legyen, ne csak *gép*. Hiszen a mai rendszer mellett, a mai szellem uralkodása alatt nemcsak a közlegény szenved, de a *tiszt* is! A reglama rettenetes nyügében a tiszt se lehet ember igazán; hanem gépies életre van kárhoztatva, bilincsbe vert testtel és lélekkel.

Közelebb kell hozni a hadsereget a kor szelleméhez! Ez legyen a jelszó. Ki kell nyitni a kaszárnyák ablakait, hadd szorítsa ki onnan a régi fülledt dohot a beáradó, friss, fényes levegő!

Te pedig, Per Flórián, aludj csendesen a fakeszted alatt. Látod, ha közelebb hozta halálot a hadsereg kivánatos reformját, akkor nem haltál meg hiába. De sajnos, ehhez nincs sok bizodalunk. Sok Per Flórián roskad még össze a puskatus alatt, míg a Magyar Ferenczek végkép kivesznek. Hiszen ehhez nemcsak a hadseregben volna változásra szükség, de általában jobban elterjednie a *nép között a műveltségnek*, hogy se buta Per Flóriánok, se durva Magyar Ferenczek ne is kerüljenek a kaszárnyákba. Hol van az a kor, eljön-e valaha, a humanizmus, a műveltség diadalának kora? Azt hiszem, akkor már porszem se lesz a te testedből, amit ma tettek a földbe, Per Flórián!

Schweitzer Testvérek

varrógép és kerékpár áruháza
DEBRECZEN, Piacz-utca 56. sz.

Ajánljuk **eredeti karikahajós-, singer varró- és himző-gépeinket** a legkedvezőbb részletfizetésre is, **gyári árban**, varrás és himzés tanítását díjmentesen eszközöljük.

A legalkalmasabb és legkedvesebb **karácsonyi és ujévi ajándék egy zajtalan jó varrógép.**

Nagy javítóműhely.

Kívánatra árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

TÁVIRATOK.

A mezőgazdasági gépgyár leégett.

Budapest, november 29. (Saját tudósítónktól.) A mezőgazdasági gépgyár ma este leégett. 50 méter hosszú és 20 méter széles műhely, valamint a hivatalnokok laképülete elpusztult. A kár jelentékeny. E perczben a tüzet lokalizálták. A zsarátok reggelig ég.

Kecskeméthy áldozatai.

Budapest, november 29. (Saját tudósítónktól.) A belügyminiszter rendeletére a polgármester a Kecskeméthy-ügyből kifolyólag Pesti Ferencz elöljáró, Hoffman Sándor főpénztáros és Györy István hivatalosolga ellen is elrendelte a biztosítási intézkedést. Összes ingóságait le foglalták. Ezek között van Pesti Ferencz 30 ezer forintot érő képtára is.

A bur háború.

Johannesburg, november 29. (Saját tudósítónktól.) Mikor az angolok megszállták Pretóriát, az oltani pénzverő hivatalban 23,000 unczia aranyat találtak, a melyeket a bur kormány a bányáktól rekvirált. Ezt az aranyat most visszaadják a tulajdonosoknak. A hatóságok közölnék, hogy a dinamit árát október 1-től kezdődő hatálylyal ládánként egy font sterlinggel leszállították és ennek következtében a bányáknak az elhasznált dinamit árából a mai napig 9000 font sterlinget vissza térítettek.

Wolff mandátuma.

Bécs, november 29. (Saját tudósítónktól.) A Reichsrath mai ülésén az elnök bejelentette, hogy Wolff, az ismert képviselő letette mandátumát. A variáltan bejelentés általános meglepetést keltett.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónk távirata.

Budapest, november 29.

A napirenden ennyi a mai tárgysorozat:

A választfelirat hitelesítése, aláírása és megpecsételése.

Képzeltető, hogy ez a szenzációs munka nem igen esábitott senkit a Házba s még azokat sem izgatta, a kik eljöttek. Ugyan kevesen voltak. De Horánszky Nándor a szorgalmatos és persze Madarász József bácsi el nem maradtak ma sem. Összesen is alig lehettek harminczan.

S aztán Apponyi megnyitotta az ülést, hitelesítették a mult ülés jegyzőkönyvét, felolvasták újból a feliratot. Apponyi Albert gróf és Kubik Béla a Ház színe előtt aláírta, Regele bácsi a főfődirektor nagy pecsétet nyomott rá ugyan csak a Ház színe előtt s aztán az ülés véget is ért. Gajary Géza épen boldog új évet akart kívánni, a mikor eszébe jutott, hogy még csak november 29-ike van s még a deczemberi fizetést se vette fel senki. Erre félbehagyta az üdvözlést és eszedesen kiballagott.

A többiek is.

A város közgyűlése.

Második nap.

(Saját tudósítónktól.)

Debreczen, november 29.

A törvényhatósági bizottság közgyűlésének második napja már nem volt olyan élénk, mint az első, bár kulissza érdekesség több volt a mai közgyűlésben, mint az utolsó pár év alatt lefolytak bármelyikében.

Mikor kulissza érdekességről szólnunk, akkor természetesen igen komikus dolgok ötlenek eszünkbe. A mai ülésnek különben is ez volt az egyedüli érdekessége. Az alábbi tudósításunk magát az ülés lefolyását tárgyalja csupán, de a ki mélyebben lát a dolgokba és a ki jelen volt a közgyűlésen az feltétlen meglátja azt a komikumot, a mi a gyűlés lefolyását jellemzi.

Onnan indul ki a bohózatok nyomadalm, hogy tegnap nagy hőhóval leszavazták a városi tanács javaslatát a felvendő nagy kölcsön ügyében. A tárgysorozat további pontjai között akad azonban két passzus, a melyeknek alapja a nagy kölcsön lévén, a mai ülésen — természetesen — évenyelenekké lettek, illetve nem lévén nagy kölcsön, az a két pont is kipotyant a számításból. Az önkéntes iskola építése és a lovassági laktanya kibővítése ez a két tárgy, melyet igen gyakran emlegetett a debreczeni sajtó az utóbbi időben.

Tudvalevő ugyanis, hogy ez a két tételt annak idején a tegnap oly nagy zaj kíséretében „leszavazó” városatyák sürgették legjobban. A városi tanács tagjai elleneztek már akkor a katonai építkezéseket és — talán épen ezért — a városatyák függetlenségi eleme minden áron azon volt, hogy a két épület felépíttessék, illetve kibővítettessék.

Degenfeld József gróf a mai közgyűlésen, tisztában lévén a helyzettel, a két tételt levanni indítványozta a napirendről, mivel az építkezés eshetőségét a diadalmas leszavazással megátolták Bakonyi Samu dr és a pártívei, tehát épen azok, a kik legjobban sürgették. Ime: nemesak a bohózatokban, de a közügyekben is van pokoli humor.

A bizottsági tagok egy része ebben a kacagató helyzetben a tanács bosszu művét vélték látni, de hogy ez legkevésbé sem volt bosszu, hanem pokoli komikum, azt nem szükséges kiemelnünk. Annyit azonban bátran följegyezhetünk, hogy a főispán indítványát — már csak azért is — elleneztek és lassan-lassan oda lyukadt ki a dolog, hogy a leszavazók is akarnának építtetni, alkotni, de pénzt nem szavaznak meg. Hogy aztán miből építsen a tanács, az nekik mellékes. Volt olyan szónok is, a ki azt fejtegette, hogy a nagykölesön leszavazásának semmi köze az önkéntes iskolához.

Mai tudósításunk egyébként a következő:

Degenfeld József gróf elnök megnyitja az ülést, üdvözlí a tagokat, majd a 10-ik ponton kezdik a tárgysorozat. Ez az állandó bíráló választmány jelentése a legtöbb adót fizető bizottsági tagok névsoráról, majd a megüresedett három bizottsági tag Sz. Szabó Lajos, Hajdu Ignác és Szabó Sándor helye töltendő be. A választást deczember 18-ikára tűzte az elnök.

Városatyák választása.

Utána a központi választmány 24 tagjának 3 évre való megválasztása következik. Degenfeld József gróf elnök a titkos szavazást rendeli el és a két szavazatszedő bizottság elnökévé Kola János drt és Nemes Kalmánt jelöli meg. A szavazás idejére a közgyűlést felfüggeszti. Fél óráig tartott a titkos szavazás, míg végre felolvasták a megválasztott tagok névsorát. A központi választmány tagjai lettek: I. ker. Csiky Lajos, Szilágyi Imre, Roncsik Lajos, L. Nagy Bálint, Kovács Lajos, Balogh Imre, idősebb Kéki Sándor, Gergely Antal. II-ik kerületi: Balkányi Miklós dr., Varga Károly, Mihalovics István, Torday Gábor, Serli Ede, Komlóssy Arthur, Simonffy István, Szabó Kálmán. III. kerületi: Horváth István, Harmath Gergely, Szabó Kálmán kereskedő, Németh Sándor, Pálffy Gábor, Zádor Lajos, Váczy János és Nagy Sándor ügyvéd.

Következett az állandó bíráló választmány választása. Az eddigiek Nemes Kálmán, Lengyel Imre, Koszorus Lajos, Kenézy Mór dr. és Király Ferencz dr. választották meg ismét.

Az igazoló választmány az elnök kinevezése folytán következőképen alakult: Kola János dr. elnök, Csiky Lajos, Sesztina Lajos és Harmath Gergely. Megválasztották: Komlóssy Dezső, Márk Endre, Csath Zsigmond, Popper Alajos dr. és K. Tóth Kálmán.

A közigazgatási bizottság kilépett tagjait, helyébe a következőket választották meg a jövő 2 évre: Lengyel Imre, Márk Endre, Popper Alajos dr. és Sesztina Lajos és Szilágyi Imre.

A gyámpénztári pénzek.

Vecsey Imre t. b. főjegyző a gyámpénztári, törvényes biztosíték mellett el nem helyezhető pénzeknek a jövő évre való elhelyezésével olvassa fel a tanács javaslatát, mely szerint a pénzek a Debreczeni Első Takarékpénztárnál elhelyezendők az 1902. ik évre 4—4 1/2 % ra.

Fejér Ferencz dr. szól a tárgyhöz. Felemlíti, hogy a város közönsége több méltányosságot várhatna el az egyes takarékpénztáraktól, amidőn közpénzeket helyez el az intézetekben. Ne mindig az osztalék magasága, közpénzeknél a méltányosság is játszik már szerepet.

Elnök kijelenti, hogy mindez nem tartozik a tárgyhöz. Erendeli a névszerinti szavazást.

Eredményként a közgyűlés elfogadja a tanács javaslatát.

A hajléktalanok menhelye.

Előterjesztést tesz a tanács Ármos Bálint által Debreczenben felállítandó Hajléktalanok menhelye és Mentő egyesületre hagyományozott alapítványról. Majd felolvassák a hagyományok alapító leveleinek tervezetét. Az 5000 koronát kitevő alapítvány felől ugy intézkedett a közgyűlés, hogy az alapítványt a városi pénztárban kezelik, amíg annyira föl nem szaporodik az alap, hogy a hagyományozó céljai elérhetőek lesznek.

Az önkéntes iskola.

Degenfeld József gróf, elnök bejelent, hogy a tegnapi határozat alapján az önkéntes iskola felépítéséevonatkozó tárgyat levezik a napirendről.

Fejér Ferencz dr. szólalt fel elsőnek és azt hangoztatta, hogy ez a kérdés nem függ össze a tegnapi nagy kölcsön leszavazással. Az ajánlja hogy alakítsák át a Salétrom laktanyát önkéntes iskolává.

Oláh Károly tanácsnok felel Fejér dr. felszólalására. Sajnálattal bár, — ugymond — de ki kell jelentenie, hogy mintán pénz nincs, lehetetlen még átalakítási munkálatokat is végezni. Különben is az a tisztí ékező helyiségeiként szolgál és a tiszték fizetnek érte, tehát nem lehet onnan őket eltávolítani.

Komlóssy Arthur röviden isméli amit Oláh tanácsnok mondott, majd Aczel Géza főmérnök szól a kér-

déshez. Sajnálja, hogy miután a katonai hatóságokkal tárgyalásokat folytattak, most egyszerre visszivonuljanak minden azeróióból. Ez nem valami előnyös színben tünteti föl a várost. Egyéniileg nem bírta a soha az építés eszméjét, de miután a közgyűlés kimondta, hogy az előkészítésket kezdje meg a tanács, ő kötelességszerűen dolgozott az iskola felépítésének előirányzata körül és most azt látja, hogy a közgyűlés akarja is, nem is az önkéntes iskolát.

Jóna Dániel: Hangoztatja, hogy valamikor „magunk kiabáltunk, lár-máztunk” és most le akarják rontani az egészet!

Bakonyi Samu dr. visszatér a tegnapi leszavazásra és azt fejtegeti, hogy a nagy kölcsön felvétele nem függ össze szorosan az önkéntes iskola építésével. Támogatja Oláh Károly javaslatát, mely azt czélozza, hogy a tanács keressen valamely más módot, hogy az önkéntes iskola felépíttessék.

Degenfeld József gróf elnök: Azt hangoztatja, hogy nem kívánja ő sem a napirendről levétni a tárgyat, csupán a tegnapi leszavazás folytán gondolta, hogy ez lesz a sorsa, mert elvégre is — ugymond — hibáztatni a tanácsot könnyű dolog, de pénz nélkül nem létesíthet intézményeket.

Kiss Albert kéri az iskola építésének tárgyát levenni a napi rendről.

Simonffy Imre kir. tan. polgármester rövid felszólalásában szintén a tegnapi „leszavazás“-t érinti.

Degenfeld József gróf elnök: Az ügyet levenni kívánja a napirendről.

A közgyűlés szótöbbséggel azt az indítványt fogadja el, a tanács terjeszzen javaslatot a márcziusi közgyűlés elé az önkéntes iskola építése ügyében.

Következik a lovassági laktanya kibővítése.

A lovassági laktanya.

Degenfeld József gróf elnök: Ezt is kéri a napirendről levenni.

Oláh Károly tanácsnok hosszabban fejtegeti a kérdést és a honvédelmi miniszter egy leiratáról tesz említést, melyben a miniszter a város közönségének hazafias kötelességére apelál a lovassági kaszárnya felépítésére nézve. Nem akar befolyást gyakorolni a közgyűlésre, mindazonáltal kéri a közgyűlést, ne vonja vissza a határozatát.

Kovács József azt kéri, hogy a tanács ismertesse részleteiben a javaslatát, hadd ismerje meg a közgyűlés tulajdonképen miről van szó.

Elnök: Magára érti Kovács felszólalását, de ki kell jelentenie, hogy mivel tegnap az alapot kivonták alóla, azért kéri, hogy vegyék le a napirendről az ügyet.

Török Bálint: A tegnapi leszavazás miatt, boszu művenek minősíti a tanács eljárását, hogy az ügyeket le öhajítja venni napirendről.

Oláh Károly tanácsnok felolvassa a tanács határozati javaslatát az építkezésekre vonatkozólag.

Elnök: Kérdi elfogadja-e a közgyűlés a határozati javaslatot?

Bakonyi Samu: Nem járulhat hozzá mert sokkal előbbre való érdekekről is van szó. Kéri a tárgyat a napirendről levenni.

Szavazás után a közgyűlés a napirenden maradásánál dönt, majd újabb szavazással elfogadják a tanács javaslatát.

A bor és hufogyasztási adók.

Az állategészségügyi közzetekre vonatkozó szabályrendeletet olvassák fel, majd a tanács bejelent, hogy az állami bor és hufogyasztási adókat a 1902. évre feltétlenül, — 1903—1904. évre pedig feltételesen évi 300,000 korona megváltási árért a város részére megváltotta.

Márton Imre: Ugy értesült, hogy erre, a tanács nem megbízás után, hanem a saját szakállára vette át 300,000 koronáért. Ugy látja, hogy a kimutatás szerint csak 233 ezer korona a bevétel. Indítványozza tehát a mutatózó 12 ezer koronát a tanács fizetése meg. (Zajos derűtség.)

Simonffy Imre kir. tan. polgármester felel a humorban utazó város atya felszólalására. Már régen dolgozik — ugymond — fogyasztási adóban, de még ilyet nem hallott. Bebizonyítva látja ez adatokból, hogy a fogyasztási adók házi kezelése csak hasznot hajthat a városnak.

Szabó Kálmán kamarai elnök a hús megadózása ellen beszél és indítványozza, hogy a közgyűlés terjeszzen kérelmet a képviselőházhoz hogy a fogyasztási adóknál válogassák meg a megadóandó cikkeket és a hus helyett találjanak más valamit. A borra nézve szintén ilyen értelemben kéri a közgyűlés határozatát.

A tanács javaslatát elfogadják, Szabó Kálmán indítványát pedig átteszik a tanácshoz előterjesztés végett.

A guti vasut megvétele.

Az *Oláh*-ház ondódi földjének elárverezése fölött döntött a közgyűlés, majd a guti erdei vasut megvételeire vonatkozólag oivassa fel **Vecsey Imre** a tanács határozati javaslatát.

Herczeg János szólal föl és igen soknak tartja a 100,000 koronát. Azt hiszi 50 ezerért is odaadnák a városnak azt az ócska vasutat. Van Debreczenben ember, a ki a vasut újból való építését elvállalja 100,000 koronáért.

Bakonyi Samu, Márton Imre és **Kiss Albert** szólalnak még fel. Utóbbi indítványozza, hogy hirdessen pályázatot a város új vasut építésére, mert a meglévő sinek már nem hasznavehetők.

Aczél Géza főmérnök kéri **Herczeg Jánost**, ki az a ki elvállalja ujonnan felelő eni a vasutat 100,000 koronáért?

Herczeg János: Tessék pályázatot hirdetni.

Aczél Géza főmérnök: Tessék garancziát vállalni, akkor hirdetünk pályázatot. A város érdekében kéri elfogadni a tanács javaslatát.

Simonffy Imre polgármester azt mondja, hogy sürgősen határozzon a közgyűlés a megvétel dolgában, mert a faraktárban egy-két hónap múlva már nem lesz fa. (Szavazzunk szavazzunk.)

Szavazás után a tanács határozati javaslatát fogadják el.

A nőegylet kérelme.

A debreczeni jótékony nőegylet kérelmére kerül a sor. A szövő tanfolyam segélyezésére 600 koronát és 6 öl tüzfát kér a várostól. A közgyűlés megadta.

Mártonfalva kérelme.

Mártonfalva község előljárósága és az ottani ev. ref. egyház kérelmet adott be a tanácshoz, hogy a város 4000 korona segélyben részesítse a községet egy ev. ref. iskola építésénél. A közgyűlés a kérelmet nem teljesíti.

Kisebb ügyek.

A debreczeni kereskedelmi iskolai tanárok kérelme következett, melyben a községi adó alól való fölmentésüket kéri. A kérelmet a közgyűlés teljesítette.

Zivuska Ferenczné, Jobbágy János debreczeni lakosok bánki illetve halpi földjüknél újabb kimérése tárgyában hozott tanácsi határozatokat a közgyűléshez fellebbezték. Rövid vita után a fellebbezésnek helyt adott és a további kiméréseket 1902. évi december végéig megengedte a közgyűlés.

Utána **Grausz Mór** ismeretes pisztéri falépítési ügyében történt fellebbezését tárgyalta a közgyűlés, de mivel az nem a közgyűlés, hanem a közigazgatási bizottság elé tartozik, az ügyet oda tette át.

Még több kisebb ügy került sorra, melyeket minden vita nélkül elfogadott a közgyűlés, mely délután két órakor ért véget.

Az élelmesség netovábbja.

— A bécsi tisztességtelen verseny. —

(Saját tudósítástól.)

Debreczen, november 29.

Megirtuk nem régiben, hogy a kereskedelmi miniszter körrendeletben hívta fel az elsőfoku iparhatóságok figyelmét azon kereskedőkre és iparosokra, akik tisztességtelen uton módon csábítva a közönséget a vásárlásra, reklám hujhászásukkal törvénybe ütköző cselekményt követnek el.

A rendeletben utasította a miniszter az iparhatóságokat, hogy haldéktalanul szigoruan büntessék az e téren támadt visszaéléseket.

Nem tudni, hogy mennyire szivlelik meg az iparhatóságok a miniszter rendelkezéseit, de hogy a megtorlás hiányos az kétségtelen.

Debreczen város háziasszonyait mint bennünket több helyről értesítetek, most oly levelekkel árasztják el a *bécsi* kereskedők, a melynek a borítékján a következő czim van.

Éjjel is késbesítendő!

Mélyen tisztelt N. N.

háziasszonynak

Express. Saját kezébe.

A borítékban aztán egy papiros-lapon ékes felhívás szól a hölgyekhez és urakhoz, holmi végre szabott árak meglepő olcsóságukon.

Természetesen nem azon akadnak meg a háziasszonyok, hogy az árak egy-két fillérrel olcsóbbak, vagy drágábbak-e, mint másutt, hanem igen is azon, hogy ilyen sületlen reklámcéldulakkal zaklatják a családokat.

Ezen az izléstelen dolgon mi is megakadtunk s felhívjuk a rendőrség figyelmét az expressz levelező czégekre.

Vannak üzletek, a hol az ajtóban horog képen ácsorog egy bő beszédű ifju és egyebet se csinál, mint azt, hogy beédesgeti a boltba a gyanutlanul járó-kelőket, természetesen nem azért, hogy olcsó pénzen jó árakkal halmozza el.

Vannak megint üzletek, a hol az 25 forinton kezdődő alku, künn az utcán jelentős veszekedések közepette 2 forint 50 karjézáron végződik.

Hanem mindezeknél sokkal tola-kodóbb az a szemérmelen reklám, melylyel *éjjel zaklatják föl a közönséget*, mert áru olcsóságát akarja bebizonyítani.

Az ilyen reklám tökéletesen azonos az éjjeli esendzavarással, a mi vétség s így föltétlenül büntetendő.

UJDONSÁGOK

* **Melyik hazudott?** A *D. H.* tegnapi számában *Gáz* aláírással meglehetősen ostoba reflexziók jelentek meg ahhoz a nyílt levélhez, a melyet lapunk szerkesztője a nyilatkozó gimnasistákhoz intézett. A reflexiókra szerkesztőnk — mint egy mai sz. ú.-ben kijelentette — egyáltalán nem reagált s most sem tettük volna szóvá, ha *Szini Péter* ur, a *D. H.* tulajdonképeni szerkesztője tegnap, pénteken reggel, *tanuk jelenlétében* ki nem jelentette volna lapunk szerkesztője előtt, hogy ő a reflexiókat *dr. Gulyás István ur* határozott óhajára közölte, vagyis *Gáz*, a reflexiók írója, úgy adta neki elő

a dolgot, hogy őt *Gulyás István* tanár ur *kérte* volna a czikk megírására. A tanár urnak ez állítólagos eljárása természetesen változtatott a dolgon s szerkesztőnk nyomban utána járt megtudni, mennyiben felel ez meg a valóságnak? Szerkesztőnk kérelmére *dr. Benedek János* orsz. képviselő ur volt szives a tanár urtól ez ügyben információt kérni s *dr. Gulyás István* ur, a legnagyobb fölhaborodással kijelentette előtte, — hogy az egész dologról egyáltalán *nem birt tu domással*, hogy ő *senkit nem kért* a reflexiók megírására, vagy azoknak közzétételére. Semmi okunk a tanár ur kijelentésében kételkedni. Ismerjük őt olyan *korrekt* embernek, ha valamit írni akar, nem buvik épen a *Gáz* ur háta mögé, van annyi egyéni függetlensége, hogy ő maga nyilvánítsa véleményét, akár élőszóval, akár a sajtó útján. Az a kérdés tehát, hogy melyik hazudott? Az épületes reflexiók írója, *Gáz* ur hazudott-e *Szini Péter* nek, midőn azt mondta neki, hogy a tanár ur megbízásából írt, vagy *Szini Péter* hazudott szerkesztőnknek, vagy pedig mindketten hazudtak, — mert hogy *Gulyás* tanár ur nem hazudott, erre mérget veszünk. Megjegyezzük egyébként, hogy mi egyszerűen csak konstatálni akartuk, hogy valaki hazudott, a többit intézzék el egymás közt *Szini Péter* ur, meg *Gáz* ur.

* **Bakonyi Samu dr. beszéde.** A városi közgyűlés első napjáról hozott tudósításunkban közgyűlési tudósítónk, inkább *tulbuzgóság*ból, mint *tendencziózan*, *Bakonyi Samu* dr. beszédjében, a képviselő urat érintve, olyan személyes vonatkozású kitételeket használt, a minők a közgyűlési beszédekben el nem hangzottak. Mivel lapunknak, a *Debreczeni Friss Ujság*-nak a közügyek szolgálatában soha sem volt *czélja személyek* ellen harcolni, avagy a közvéleményt érintő dolgot, sem személyi, sem pártszempontból, személyi-harchozá devalvalni, kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy az inkriminált kitételek, a melyiben azok a közgyűlés termében el nem hangzottak és a képviselő ur személyét bántólag érintenek, csakis elnézésből kerültek a referádba.

* **Ajánlat a nagy kölcsönre.** *Simonffy Imre* kir. tan. polgármester az *Első Hazai Takarékpénztártól* ajánlatot kapott ma a nagy kölcsönre. Az ország eme legrégibb és egyik legjobb pénzüzetete ajánlatában azt mondja, hogy értesült a város ama szándékáról, hogy egy 8 milliós kölcsönt óhajt felvenni, tehát megteszi ajánlatát azzal a kiegészítéssel, hogy igen előnyös kölcsönt volna hajlandó a város rendelkezésére bocsátani. Kifejezi a levél a pénzüzetet kívánságát, hogy az ügyben szeretne személyesen érintkezni a város vezető

embereivel. *Ábrahám László*, városi főügyész, úgy tudjuk tárgyalt már a kölcsön ügyében a nagyobb pénzüzetetekkel és épen azért csudálkozunk hogy az *Első Hazai Takarékpénztár* elkerülte a figyelmét. A polgármester az ajánlatot beiktatta a tanácsnál.

* **Gondatlan anya.** Egy leforrázott két éves gyerek holttestet boncolják fel ma reggel a kórházban. A rendőrségi akták így mesélik el a szomorú történetet. *Szécsi Lászlóné* a banki kaszálon, *Bagamér János* tanyáján a napokban a tüzhelyről levette a forró levessel telt vasfazekat és a lyukas székre akarta tenni, mikor a két éves fiauskája hozzájutott és át akarta ölelni. A gyerek beleütötte a fejét a vasfazékra, mire abból kiömlött a forró leves és a gyerek fejét párolgó, forró folyadék borította el. Az asszony aztán olajjal kenegette a gyerek fejét és csak esütörtökön hozta be a kórházba, a hol a kiállott sérülés komtkertében tegnap meghalt. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

* **Ujabb cigány banda.** A debreczeni rendőrségnek örökké a cigányokkal van baja. Ugy létszik a hókergeti őket a városba, mert azt ugyan beláthatja mindenki, hogy igen időben nem kellemes a falu végeken hideg sátrak alatt bobiskolni. Három cigány állt ma előtűn *Erdélyi* fogalmazó előtt. Két asszony és egy fiu. Más bűn nem terhelte őket, minthogy már egyszer kiléven utasítva a városból mind ez hanem mégis vissza tértek. A gyereket fiatal korára való tokintetből elengedte a jó *Erdélyi bácsi*, de a két asszonyt lecsukatta 8—8 napra. Tiltott vissza térés czimén.

* **Orvos-választás a Zion egyletnél.** A debreczeni Zion betegsegélyző egyletnél jövő évi január hónapban két orvosi állás lesz betöltendő. Az egyesület elnöksége felkéri a debreczenben legalább két évet töltött orvosokat, hogy az esetleges pályázatok az egyleti előljároságnál (*ifj. Schwarz Vilmos* elnöknel) levélben bejelenteni sziveskedjenek. Az állásokkal járó tisztelet-díjakról és egyéb tudnivalóiról felvilágosítással szolgál *Simonovics Dezső* titkár.

x **A "Télikert étteremben"** (Dréher sörösarnok) vasárnap, december 1-én este a katonazenekar igen érdekes műsorral hangversenyt rendez. Belépti-díj nincs. Vadsértés, óz, fogoly, nyul, kecsge, tock, fogas, csángóvetreze kerül az étlapra.

x **Fűszerüzlet áthelyezés. Kontsek Géza** fűszer-, csemege- és mag-nagykereskedő, lapunk útján tudatja a n. é. közönséggel, hogy tetemesen megnagyobbított és dusan felszerelt áruraktárát **Kossuth-utca 7-ik szám** alatt ujonnan épült **Kardos-féle** házba helyezte át.

Michelstädter S. E. & H.
Piacz-utca 40. sz.
Kizárólag
czipő-
raktár.
Bevéselt szabott ár. — Saját gyártmány.

x A közelgő téli idényre nagy választékban érkeztek valódi szt. pétervári férfi-, női és gyermek sárczipók, valamint hócipók, vadászkalapok, sapkák és harisnyák, téli kötött és bőrkezttyük, bélelt és béleletlen kivitelben Fekete Jakab uri divat, kalap és fehérnemű üzletében. Debreczen, főtérek kistemplom mellett.

x Mielőtt férfiak részére venni szándékozik Karácsonyi és Újévi ajándékot, tekintse meg a Bikaszálló épületében levő dohányzóeszköz különlegességi üzletet.

SZÍNHÁZ és ZENE.

A bőregér.

Szojer Ilonka első vendéjjátéka.

Valóban fenomenális énekesnőt látunk tegnap este a debreczeni színpadon és minden habozás nélkül kijelenthetjük, hogy talán soha több énekművészet, gyönyörűbb hang a mi színpadunkon nem szerepelt. Az összes operett primadonnák, elkezdve Kury Klárán végig az országban, ha összefogóznak sem tudnak nagyobb művészetet az énekekben, csengőbb, finomabb, természetesebb énekkhangot kiszorítani a torkukból, mint a milyenre Szojer Ilonka képes.

A Bőregér Rozalinda-jában lépett fel először zsúfolt ház előtt. A közönség mindvégig folytonosan növekvő érdeklődéssel gyönyörködött a kisasszony elragadó énekeiben s minden jelenése után tomboló tapsviharral jutalmazta fényes művészetét. Sokszor nyúlt színen is kitért a taps. Rozalinda igen hálás szerep ugy az énektudás, mint a játék bemutatására Szojer kisasszony — azt hisszük — inkább, sőt talán csakis éneknőnek vallja magát. Ezt onnan gondoljuk,

mert azt tapasztaltuk, hogy a játékára nem fektet nagy súlyt. Több temperamentumot várunk tőle a játékban. De a mi kívánni valót hagyott a játékában, az éneke bőségesen pótolta. Játékára egyébként a részletes bírálatot főtartjuk magunknak a mai előadásra, most csupán annak a regisztrálására szorítokunk, hogy tegnap este fenomenális sikert aratott. Az énekszámait minden alkalommal megújraza a közönség és alig tudott betelni a bájos művész dalaival.

Maga az előadás mintaszerű volt. A többi szereplők között különösen Kállay Lujza asszony, Reviczky Etel és Bárdos Irma járultak az est sikeréhez. Sarkadyt a börtönőr szerepében nyílt színen kétszer is megtapsolta a közönség. Tanay, mint mindig, ma is kitűnő volt és ráismertünk benne a gondos művészemberre. Játsoztak még Karacs, Érczkövi, Székely és Nagy Gyula, a ki kicsiny szerepéből is csinált valamit.

— (A Gésák.) Ma este Szojer Ilonka második vendég fellépte a legsikerültebb angol operettben Szidney Jones világhírű Gésák-jában lesz. Az az óriási érdeklődés, mely város szerte nyilvánul a művész nő fellépesei iránt és a tegnap esti zajos siker a mai estét még érdekesebbé teszi. Szojer Ilonka Mimózája eltérő minde más művész nő alakításától. Az ő finom, sajátos egyénisége a Gésák Mimózájában jut leginkább érvényre. Hangjának óriási terjedelmét és sokoldalú művészetét ebben a szerepben ragyogtatja leginkább. A jegyek nagy része már elkel és előreláthatólag a mai est lesz a négy előadás közül a legérdekesebb és legzajosabb.

Laptulajdonos: Csokonai-nyomda.

Bor-árleszállítás!

Általánosan ismert homoki fajboraimnak árait tetemesen leszállítottam s ajánlom azokat november 24-től kezdve a következő áron

készpénzfizetés mellett

1 lit. ó-kövidinka 30 kr. | 1 lit. ó-ezer jó 35 kr.
1 „ ó-kadarka 30 „ | 1 „ ó-rizling 35 „

CSANAK JÓZSEF
DEBRECZENBEN.

Hajdu- és Biharmegye általánosan elismert legnagyobb

Női felöltő és női kalap

áruháza

RÓZSA LAJOS

DEBRECZEN, Kistemplom-bazár

tulhalmozott raktár miatt

= nagy alkalmi-eladást =

rendez.

Prémes téli kabát
már 6 frttól feljebb.

Prémes félpaletók
már 10 frttól feljebb.

Téli posztó gallér,
prémmel
12 frttól feljebb.
Eredeti modell drbok,
Színházi gallérok
félárban.

Gyermekköpenyeg
már 3 frttól feljebb

Szörme gallérok
már 8 frttól feljebb.

Fenn áll:
130
év óta.

Dr. Róthschnek V. Emil

az „ARANY EGYSZARVU”-hoz csatlakozott

GYÓGYSZERTÁRA

Alapított:
1772.
évben.

DEBRECZENBEN (Gzepléd-) Kossuth-utca 8. sz. a. a színház mellett.

Ajánlja első kézből gyári raktárát bal. és külföldi, valamint saját készítésű

Gyógyszer-különlegességeknek:

Fogporok — pépek
Fogceppek — ragaszok
Szájvizek — labdacok
Szemvizek (Römerhaus — Lebois)
Mellszörpök — Csukamáj olajok
Gyermek-tápszerek
Gyomor-izlító labdacok
Cukorkák köhögéssől

Bőr és nem-
gyógyszerek
külön.

Gyomorerősítők — Gyógyborok,
Diöessentia
Fülfújás ellen — Sósorszeszek
Seb- és tyukszemtapaszok
Fagykenők — Készvénygyógyszerek
Hivatalos kötszerek
Vérképző vaskészítmények

Illat és széplőszereknek:

Arcc- és kéz-crémek
Arcc- és hajporok
Hajkenők és — füstök
Bajuszpedrök saját és Tiszaujlaki
Mosdó- és széplővizek
Glycerin-készítmények
Illatos olajok és pomádék

Legjobb!

Bajusz és hajnövesztők
Gyógy- és pipereszappanok (széplőszappanok)
Parfume-illatszerek
Füstölők illatos és gyógyszeres
Vaselin-készítmények

Állat-gyógy- és háztartási szereknek:

Juh-, ló- és marharüh ellen
Sértés- és aprómarhadóg ellen
Rovar-, egér- és patkányirtó szerek
Író- és ruhajegyző tenták
Szobapadló-fénymaz, kitűnő,
szagnélküli

Legjobb!

Dió- és makk-kávé
Egészségi mustár ételhez
Fertőtlenítő-szerek
Tápiszek, fecskendők, irrigatorok
Oltó viaszfélék

Hasonszanvi gyógyszereknek:

Anyafestvények
Higitások
Dörzsölések
Golyócskák

Homó-
patkák.

Egyes adagokban
Berendezett szekrényekben
Házi- vagy uti szükségletre
Újra felszerelések és megtöltések

stb. naponta felmerülő gyógyszerészeti ujdonságoknak!

Jegyzet: Miután minden készítmények közvetlen a készítőktől, — tehát csakis „valódi minőségben” tartatnak, — azok talán másfelé elfordulható olcsóbb ajánlatokkal — sem árban, sem minőségben — párhuzamba nem tehető.

Vidéki megrendelések postafordultával megküldetnek.

Ujdonságok

gyermek-
játékok és
karácsonyi
ajándék-
tárgyakból

XXXXXX
XXXXXX

legjutányosabb árban beszerezhető

Szent-Királyi Tivadar

műparáru üzletében.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, göres és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a hatlyú gyógyszerár állat Majna Frankfurt.

Magyarország legírnesebb

ásvány-gyógyforrása a

Bikszádi gyógyit mint

Sztójkai azonos a

Bérlők: Almer Lajos és Károly

Nagybánya.

Kapható minden fűszerüzletben.

BUTOROK

a legnagyobb választékban jutányos árban, izléses és legszolidabb kivitelben

KILLER EDE

butorgyáros,
cs. és kir. udvari szállítónál

DEBRECZEN, Főpiacz,

kaphatók,

hol ugy a legerényebb, mint a legdiszesebb menyasszonyi kelengyék, szobaberendezések és díszítések kifogástalanul eszközöltenek.